

Časopis koncerna Kolektor

Letnik 21 · Jesen 2021

ISSN 2591-2712

Trajnostni razvoj

15

V kakšnem svetu želimo živeti?
Ne odlašaj na jutri, začni danes!
Za bolj zeleno, odgovorno in trajnostno naravnano podjetje

V kakšnem svetu želimo živeti?

Trajnostni razvoj pomeni zadovoljiti naše trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij.

Planet, ljudje, profit

Trajnost je tista, ki v ravnotežju ohranja tri področja: okolje (planet), družbo (ljudje) in ekonomijo (blaginjo).

Kako podjetja delujejo trajnostno?

Da se bomo razvijali trajnostno, dolgoročno in vzdržno, moramo v podjetjih skrbeti za:

- 1. okolje:** z manjšim obremenjevanjem planeta (s premišljeno porabo omejenih naravnih virov in potrošnjo; z nižanjem našega ogljičnega odtisa, skrbi za čisto vodo, manj odpadki, čistejšo proizvodnjo energije itd.) bomo poskrbeli, da bomo Zemljo zapustili zanamcem v boljši kondiciji.
- 2. ljudi:** delujemo z mislijo na vse deležnike našega podjetja – vključno z zaposlenimi, delničarji/lastniki, lokalno skupnostjo, dobavitelji, našimi kupci, prihodnjimi generacijami itd.
- 3. blaginja:** le finančno uspešno podjetje lahko skrbi za dobrobit zaposlenih, se družbeno angažira tako, da vlaga sredstva nazaj v okolje, kjer posluje.

Univerzalna Agenda 2030

Organizacija združenih narodov je septembra 2015 sprejela **Agendo 2030 za trajnostni razvoj**. Ta je **univerzalna** – k njej so zavezane vse države sveta. Cilje, navedene v Agendi 2030, bomo morali doseči do leta 2030.

V Agendi 2030 je zapisanih **17 konkretnih ciljev trajnostnega razvoja**. Vsi so tudi merljivi, kazalnike ciljev pa se redno spremljajo na globalni ravni. Pri nas jih na nacionalni ravni spremlja in o njih poroča Statistični urad RS.

Naslednji dve leti bosta odločilni

Lučka Kajfež Bogataj je klimatologinja, redna profesorica na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, predstojnica Katedre za agrometeorologijo in članica Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) v Ženevi. V Sloveniji velja za eno izmed pionirk pri raziskovanju vpliva podnebnih sprememb.

Trajnostni razvoj je razvoj, ki upošteva planetarne omejitve, ki jih imamo. Bolj ga razujem v okoljskem smislu kot družbenem.

O trajnosti in trajnostnem razvoju je v zadnjem obdobju veliko govora. Kaj trajnostni razvoj oziroma trajnostno delovanje sploh pomeni?

Trajnost je pojem, ki je žal precej razvođenel. Po svetu je zelo različno sprejet. Ko v državah v razvoju ali revnim omenite trajnostni razvoj, predvsem mislijo, da se bodo znebili revščine. Njim trajnostni razvoj pomeni boljše življenje, boljši standard. V razvitem, zahodnem svetu je trajnost

razumljena kot okoljski problem. V smislu, da bomo s trajnostnim razvojem okolje razbremenili. To sta dve povsem različni pojmovanji trajnosti, ki kažeta na to, da bi se morali o tej temi več pogovarjati. Moje mnenje je, da je bila napaka narejena že pri prevodu pojma in bi ga vsi bolje razumeli, če bi namesto o trajnostnem razvoju govorili o vzdržnem razvoju. Vzdržati se v smislu jaz lahko, ampak ne bom, ker to ni dobro. Vzdržnost pogosto primerjam z zdravo oziroma »shujševalno« prehrano. Lahko bi pojedel

tri torte, ampak se vzdržiš, ker to ni dobro, ni zdravo. Vzdržnost je nekaj čisto drugega kot trajnost. Zelo opozarjam na to različno razumevanje, ker v šolskem sistemu današnjih odločevalcev tega ni bilo. Ko se je enkrat začelo govoriti o tem področju, si ga je vsak razlagal po svoje. Motiv, kako in zakaj se vzdržati, pa je okvir planetarnih mej. Imamo omejen planet, ki ne zdrži vsega. Definirane so že meje, ki so najbolj kritične. To so podnebne spremembe, pa voda, plodna tla, cikel dušika, cikel fosforja, kemična onesnaževanja, onesnaževanje zraka, zakisljevanje morij pa ozonska luknja. To so problemi, ki so tukaj in zdaj. Vse naše početje moramo usmeriti v to, da teh mej ne presežemo. Tako jaz razumem trajnostni razvoj. Če povzamem: trajnostni razvoj je razvoj, ki upošteva planetarne omejitve, ki jih imamo. Bolj ga razumem v okoljskem smislu kot družbenem. Imam bolj zahodno gledanje na trajnostni razvoj.

Kako pa moramo delovati, da teh mej, ki ste jih omenili, ne bomo preseгли?

Prvi korak je ozaveščenost ljudi, ki je še vedno zelo nizka. Pri 1.000 zaposlenih imate par posameznikov, ki so s tem področjem zelo dobro seznanjeni, pa veliko večino, ki nekaj ve, in ljudi, ki nimajo prave predstave o tem. Izobraževanja na to temo ni, pa bi moralo biti. To področje bi moralo biti urejeno tako, kot je recimo varstvo pri delu, ki ga morajo opraviti vsi zaposleni. Zaposlenim bi morali povedati, zakaj bo treba uvajati nekatere spremembe, kaj se bo spremenilo, da bodo to podprli. Komunikacija je zelo pomembna. Da se ljudem pokaže trajnostni razvoj kot znak zrelosti, inteligence, zavedanja trenutka. Druga stvar je energetika. Ta je steber vsakega podjetništva, je tisto področje, kjer imate dve nalogi: podjetje mora v prvi vrsti poskrbeti za manjšo porabo. Tu so strahotne rezerve, ker je tehnologija zelo napredovala. Da se porabiti manj vode, manj nafte, manj materiala, več reciklirati ... To je prvi korak, ki je primaren. Ko enkrat zmanjšaš porabo materialov in energije, potem pa zamenjuješ. Zamenjuješ fosilno energijo z nefosilno, čisto oziroma obnovljivo energijo. Vrstni red je tu izjemno pomemben – najprej manjšati in šele potem nadomeščati. Če ohranjaš postopke take, kot jih imaš, in daš solarne kolektorje na streho, nisi naredil vsega, kar bi lahko. Tretja stvar – pa pri tem ni pomembno, kaj podjetje proizvaja, ali so to čevlji, komponente za avtomobile ali nekaj čisto tretjega –, pa je, da prav vsak izdelek nastane z okoljsko škodo. Povzroči namreč toliko in toliko odpadkov, CO₂ ... Pomembno je, da izdelek ovrednotimo s temi parametri, da povemo, koliko česa smo porabili za njegovo proizvodnjo. Na ta način lahko med seboj izdelke tudi primerjamo. Konec koncev bo to od

nas zahteval tudi trg. Volkswagen je to naredil za dva tipa svojih vozil, za golfa in passata. Že danes bi to moralo biti del proizvodnega postopka. Na podlagi teh kazalnikov si namreč lahko postavljamo konkretne cilje, kot na primer danes za proizvodnjo hlač in srajce porabimo toliko in toliko, v naslednjih 10 letih mora biti ta poraba bistveno manjša.

Celo leto pa bo zaznamovala ekstremnost, ki se kaže v pomanjkanju dežja, nenadnih močnih nalivih in poplavah, močnih sunkih vetra, nobeni snežinki ali enormnih količinah snega v zelo kratkem času. To je tisto, kar dela veliko škodo. Na potezi so lokalne skupnosti, da se prebivalce nauči, kako odreagirati v takih primerih.

Trajnost je tista, ki v ravnotežju ohranja tri področja: okolje (planet), družbo (ljudje) in ekonomijo (blaginja). Da se bomo razvijali trajnostno, dolgoročno in vzdržno, moramo skrbeti za vsa tri področja. Kako uspešni smo pri tem?

Poglejmo najprej družbeno plat, na katero moramo gledati globalno. V zadnjih 30 letih je bilo narejene veliko škode na okoljskem področju, da je dobiček rasel. To se ni odražalo v povečanju enakosti, ravno obratno, prepad med bogatimi in revnimi se je povečal. Tu smo, globalno gledano, popolnoma padli na izpitu. Povečevali smo vpliv na okolje, zato da smo na drugi strani naredili škodo na socialnem področju. Rekla bi, da globalno pri ohranjanju ravnotežja nismo preveč uspešni. Zato je tudi razpoloženje ljudi do trajnostnih načel tako odbijajoče. Primerjamo ga lahko s covidom – zaradi slabe komunikacije in nedoslednosti imamo danes ogromno skupino ljudi, ki nikomur nič več ne verjame. Pri trajnosti je bilo podobno. Komunikacija ni bila nikoli prava.

S premišljeno porabo omejenih naravnih virov in potrošnje (z nižanjem našega ogljičnega odtisa, skrbi za čisto vodo, manj odpadki, čistejšo proizvodnjo energije itd.) bomo poskrbeli, da bomo Zemljo zapustili zanamcem v boljši kondiciji. Kakšen je trenutno naš ogljični odtis, ki ga puščamo v svetu?

Ogljični odtisi so zelo različni med narodi, med državami, tudi med ljudmi. Moški recimo imajo večji ogljični odtis kot ženske, bogati večjega, meščani spet večjega kot vaščani. Povprečje, ki ga imamo, je precej

zavajajoče, ampak v povprečju ima Slovenec odtis med 10 in 13 ton CO₂ na leto. Na svojem ozemlju, torej na ozemlju Slovenije, ga naredimo približno 10 ton, 3 tone pa ga naredimo na drugem ozemlju, ker uvažamo stvari. Kitajski izpusti so tudi slovenski izpusti, če imamo kitajski izdelek. A tega si nočemo priznati. Tega izpusta iz uvoza nobena statistika ne zajema. Če govorimo o tem, koliko je to preveč, bi glede na to, kaj bi trajnostni razvoj moral biti, rekli, da šestkrat preveč, torej za 600 % preveč. Ko govorimo o zmanjševanju ogljičnega odtisa za 10, 20 odstotkov, je to kaplja v morje, glede na to, za koliko presehamo vrednosti. Težko se hvalimo s temi podatki. Lahko se sicer pohvalimo s tem, da imamo pol manjši ogljični odtis kot Američani, a imamo na drugi strani 20-krat večjega kot vsak Afričan. Metodologije določanja oziroma izračunavanja ogljičnega odtisa so zelo zmedene, nedosledne. Pravkar začnemo raziskavo na področju turizma, ker morajo turistične destinacije izračunavati ogljični odtis za goste. Tu vidimo, kako nedodelane so te metodologije. Žal ni nikomur v interesu, da bi si nalil čistega vina, ampak si ga bo treba. Razlog za takšno stanje je, ker države nimajo prave okoljsko-trajnostne politike, ki se začne z direktivami, nadaljuje z monitoringom in konča s kaznimi za nespoštovanje določil.

Ljudje so vedno čakali do zadnjega in jim je na koncu vendarle uspelo. Vendar z eno razliko, ljudje včasih niso imeli znanja in niso mogli ukrepati prej kot v zadnjem trenutku. Mi danes to znanje imamo in bi lahko ukrepali že zdaj.

Pa je okoljsko-trajnostna politika v pripravi oziroma kdaj jo bomo dobili?

Poglejmo evropsko zeleno politiko. V pripravi je evropski paket, ki se mu reče Fit for fifty-five oziroma Pripravljeni na 55, kar pomeni za 55 odstotkov znižati izpuste do leta 2030. Ta paket je še v dogovarjanju, v fazi pogajanj. V njem je 13 zakonodajnih svežnjev. Nekateri med njimi so zelo konkretni. Upajmo, da bodo sprejeti. Ta evropski paket zajema vse od vožnje z letali, avtomobili, ogrevanja ... Vse to bo zelo pod drobnogledom in obdavčeno. Ali bo to obdavčitev ali bodo to kuponi, sama oblika niti ni tako pomembna, pomembna je cena ogljika, ki se bo upoštevala. Gre za čisto nov pristop, ki bo lahko šokanten. Zelo pomemben je tudi ogljični davek za uvožene stvari. Tukaj naj bi uvožene stvari pokazale pravo ceno, ko nastane okoljska škoda. Če recimo kitajski čevlji danes dobimo za 15 evrov, bo potem

stal 70 evrov in bo cena primerljiva z evropskim čevljem. Ta zakonodaja ima tudi namen ustanoviti podnebno socialni sklad, kamor bi se stekal denar, ki bo poskrbel, da bodo ljudje, ki niso krivi za to, kar se jim dogaja, dobili pomoč oziroma subvencije.

Organizacija združenih narodov je septembra 2015 sprejela Agendo 2030 za trajnostni razvoj. Ta je univerzalna, k njej so zavezane vse države sveta. V njej navedene cilje bomo morali doseči do leta 2030. Kakšno vlogo pri tem igra slovenska industrija? Kako nam kaže šest let po sprejetju agende?

V Sloveniji kar precej napredujemo na področju stavb, gradnje. Tu so se naši izpusti zmanjšali, gradimo bolje, manj porabimo za kurjavo. V kmetijstvu je nekaj izboljšav, ogljični odtis je boljši, porabimo manj kemikalij. Tudi v industriji je nekaj napredka, popolnoma pa smo zgrešili pri prometu. V Agendi 2030 je opredeljeno zmanjšanje izpustov, mi pa smo jih podvojili. Nekateri stvari so šle v boljšo smer, vendar predvsem zato, ker so se posamezniki tako odločali ali pa je bilo v trendu, ne pa v fokusu države. Pa bi moralo biti, da bi to miselnost posvojili tudi ljudje. Pred nami so odločilna leta. Ljudem moramo povedati, da je to dobro. Da se da in da je to smiselno. Bodo pa taki gospodarski subjekti, kot je Kolektor, nenadoma dobili pomembno vlogo in jo bodo morali odigrati kot primeri dobre prakse. Naslednji dve leti bosta odločilni.

Zakaj se povsod kot prelomno leto omenja leto 2030?

Ker moramo do takrat trende obrniti. Če se do leta 2030 ne obrnejo, imamo že toliko novih ljudi, toliko novih potrošnikov, toliko nove škode. Pogovor sem začela s tem, da je planet omejen in da imamo meje že skoraj presežene in če jih presežemo, poti nazaj ni. Stvari ne gredo več reverzibilno, ampak nepovratno. Znanost ocenjuje, da je to leto prav 2030, da trend obrnemo oziroma vsaj tlakujemo teren za spremembe, da bodo te potem hitre.

Novo poročilo Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) ne pušča niti kančka optimizma. Kakšne so projekcije podnebnih sprememb za našo bližnjo in daljno okolico?

Če pogledamo prihodnost, ki ni čisto določena, imamo še vedno kanček upanja, da bodo spremembe manjše. Med najbolj črnim in najbolj dobrim scenarijem je tudi velika razlika v posledicah, ampak določene stvari so jasne. V vsakem primeru

V povprečju ima Slovenec ogljični odtis med 10 in 13 ton CO₂ na leto. Na svojem ozemlju, torej na ozemlju Slovenije, ga naredimo približno 10 ton, 3 tone pa ga naredimo na drugem ozemlju, ker uvažamo stvari.

bo topleje. Tega ne moremo več ustaviti. Za Evropo se nam zdi najbolj verjetno močno ogrevanje v času zime v Skandinaviji, pri nas sicer tudi, ampak ne tako očitno, in pa več padavin na severu Evrope, več v obliki dežja kot snega, na skrajnem jugu pa tudi pozimi manj dežja. Poleti pa je najmočnejše segrevanje predvideno ravno v Sredozemlju, kamor spada tudi Slovenija. Govorimo o od 3 do 4 stopinje toplejših poletjih s pol manj vode. Zelo sušna in vroča poletja s pomanjkanjem vode, požari in vročinskimi valovi. Pri poletjih se nam obetajo največje spremembe. Celo leto pa bo zaznamovala ekstremnost, ki se kaže v pomanjkanju dežja, nenadnih močnih nalivih in poplavih, močnih sunkih vetra, nobeni snežinki ali enormnih količinah snega v zelo kratkem času. To je tisto, kar dela veliko škodo. Tu so na potezi lokalne skupnosti, da se prebivalce nauči, kako odreagirati v takih primerih. Večja mesta so na te nenadne spremembe že nekoliko pripravljena, manjša bolj slabo. Zadnje poplave v Nemčiji in Švici so to še dodatno potrdile, saj so bile najbolj prizadete prav manjše vasi, kjer ni večje organiziranosti.

V zadnjih letih je postal ključen cilj večine organizacij ogljična nevtralnost. Kaj to pomeni?

Ta nevtralnost je mišljena kot neto stanje, kjer imamo kljub zmanjšanju še vedno izpuste, ampak te izpuste na nek način nevtraliziramo drugje. Lahko jih v gozdu. V Sloveniji smo to že uveljavljali. Gre za to, da imamo na eni strani znano količino naših izpustov, od katere odštejemo količino na novo zraslih dreves oziroma količino CO₂, ki naj bi ga ta drevesa absorbirala. To je nevtralnost. To lahko delamo tudi s kmetovanjem, kjer s povečevanjem organske snovi v tleh nekaj CO₂ uskladiščimo. Spet pa ne toliko, kot ga proizvedemo. Ne glede na to, kakšne tehnike vse obstajajo, je dejstvo, da bomo morali izpuste zmanjšati. To pomeni dosegati ničelne izpuste v realnem, in ne neto smislu.

Nam bo uspelo, da bomo Zemljo zanamcem pustili v dobri kondiciji?

Svoj optimizem črpam iz zgodovinske podlage. Ljudje so vedno čakali do zadnjega in jim je na koncu vendarle uspelo. Vendar z eno razliko, ljudje včasih niso imeli znanja in niso mogli ukrepati prej kot v zadnjem trenutku. Mi danes to znanje imamo in bi lahko ukrepali že zdaj.

Ne odlašaj na jutri, začni danes!

V Sloveniji vsako leto povzročimo okoli 10 ton ekvivalenta CO₂ izpustov toplogrednih plinov na osebo. Da bi omejili nevarne posledice podnebnih sprememb, bi morali izpuste zmanjšati na manj kot 2 toni na osebo. Kako lahko prispeva vsak izmed nas?

Uporabljaljaj okolju prijazen prevoz

Kolesari, pešaci ali uporabljaj javni prevoz. Z avtom se vozi le, ko potujete v večjem številu.

Načrtuj, kaj ješ

- Hrana rastlinskega izvora manj bremeni okolje, kot meso in mlečni izdelki. In je tudi bolj zdrava.
- Kupuj sadje neobičajnih oblik: veliko sadja in zelenjave je zavržene, ker niso 'pravilne' velikosti, oblike ali barve.
- Če svežih pridelkov ne uspeš pojesti, preden se pokvarijo, jih zamrzni. Podobno lahko storiš s pripravljeno hrano.
- Namesto vode v plastenki uporabljaj vodo iz pipe ali pitnika.

Varčuj z energijo

- Ugašaj luči, ko nisi v prostoru.
- Naprave priključi v električni razdelilnik, ki ga popolnoma izklopi, ko naprav ne uporabljaš.
- Pri uporabi pralnega in pomivalnega stroja bodi pozoren, da je ta poln. Če uporabljaš pomivalni stroj, krožnikov ne izpiraj, preden zaženeš stroj.

S čim lahko najbolj zmanjšam izpuste toplogrednih plinov?

1. Čim manj uporabljam letalski prevoz.
2. Čim manj uporabljam avtomobil.
3. Uživam hrano rastlinskega izvora.
4. (Samo)oskrba z obnovljivo elektriko v gospodinjstvu.
5. Toplotna izolacija doma.
6. Celovito ločevanje odpadkov.

Nakupuj pametno

- Načrtuj obroke, uporabljal nakupovalni seznam in se izogibaj impulzivnemu nakupovanju.
- Nakupuj lokalno. Podpora lokalnim prodajalnam ohranja delovna mesta in preprečuje prevoz dobrin z oddaljenih lokacij.
- Oblačila kupuj premišljeno. Nakupuj tudi v trgovinah z rabljenimi izdelki.
- Daruj, česar ne uporabljaš.

Za bolj zeleno, odgovorno in trajnostno naravnano podjetje

Trajnostni razvoj je trend zadnjih nekaj let. O njem je veliko govora, a kaj trajnostni razvoj pravzaprav je in zakaj bi podjetje morali naravnati v smeri trajnostnega razvoja?

Odločitve, ki jih sprejemamo v vsakodnevnem življenju, lahko prispevajo k prehodu v bolj pravičen in odgovornejši svet. Z njimi namreč lahko zmanjšamo ali omejimo negativne vplive na podnebne spremembe (zmanjšamo toplogredne pline), prispevamo k bolj zdravemu okolju ter kakovostnejšemu načinu življenja. Trajnosten razvoj je torej način gospodarjenja, ki zadovoljuje potrebe sedanje družbe, ne da bi se zmanjšale možnosti prihodnjim generacijam. Lahko rečemo, da je način življenja, ki je nesebičen do drugih rodov.

Trajnostna usmerjenost spada med temeljne stebre Kolektorjeve odličnosti. Podjetja koncerna Kolektor svojo vizijo trajnosti uresničujejo z mislijo na vse tiste, ki so del naših procesov.

Kako trajnost živimo v Kolektorju?

Trajnostna usmerjenost spada med temeljne stebre Kolektorjeve odličnosti. Podjetja koncerna Kolektor svojo vizijo trajnosti uresničujejo z mislijo na vse tiste, ki so del naših procesov. Ostajajo zvesta najvišjim standardom kakovosti, a pri tem stremijo k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje, izboljševanju delovne klime, vlaganju v posameznika in lojalnosti kupcev.

Varstvo okolja je odgovornost in del vsakdanjika zaposlenih v koncernu Kolektor na vseh ravneh in področjih poslovanja. Predstavlja pomemben del družbene odgovornosti in partnerskega odnosa z lokalno ter širšo javnostjo.

Vse družbe v koncernu so zavezane k nenehnemu izboljševanju sistema, učinkovitemu ravnanju z okoljem in preprečevanju onesnaževanja. Pri zmanjševanju vplivov na okolje se v procese uvaja najboljše razpoložljive tehnike in dobre prakse ter za okolje in uporabnike manj škodljive snovi – če je to izvedljivo in sprejemljivo z vidika kakovosti in finančnih zmožnosti.

Skupna zaveza vseh naših družb

V želji po nenehnem zmanjševanju vplivov na okolje so se Kolektorjeve družbe o okoljsko politiko zavezale, da bodo zmanjševale porabo energentov, pitne vode, količino industrijskih odpadkov in komunalnih odpadkov, količino emisij snovi v zrak in vode, povečevale pa delež ponovno uporabljenih materialov ter razvijale izdelke in storitve, katerih vpliv na okolje bo čim manjši.

»Eden od naših ciljev je priti do točke, da bomo lahko z lastno proizvodnjo elektrike pokrili vse naše potrebe po njej,« pravi **Marjeta Žonta**, v koncernu Kolektor odgovorna za sistem ravnanja z okoljem, in dodaja: »S strani kupcev prihajajo zahteve po ogljični nevtralnosti. To je tudi naš cilj. Na tem področju sledimo svetovnim in evropskim trendom in jih vključujemo v svoje delovanje.«
»Dejstvo je, da je nam, Idričanom, trajnostni razvoj kar nekako 'v krvi' že zaradi zgodovinskih dejstev in naravnega

okolja, v katerem živimo; na močno omejenem prostoru, ujetem med strme hribe, z reko, ki teče prav blizu. Zrasli smo na teh tleh in v okolici, ki jo je toliko let pokrival in hranil rudnik živega srebra. Obremenjeval je okolje, hkrati pa dajal kruh, zagotavljal izobrazbo, zdravstvo, kulturo in družabne dogodke ter dostojno življenje številnim družinam v bližnji in širši okolici,« pripoveduje Žontova, ki je mnenja, da se je uspešnost trajnostnega razvoja pokazala predvsem v času, ko se je rudnik zapiral, saj so z znanjem, spretnostmi in iznajdljivostjo naših

prednikov na tem območju zrasla številna uspešna podjetja, tudi današnji Kolektor. »Večina rudarskih mest v Sloveniji žal ni doživela podobne izkušnje. Veliko finančnih sredstev, pa tudi znanja in inovativnih rešitev je bilo potrebnih za sanacijo močno onesnaženega območja, da danes na njem stojijo naši proizvodni in upravni objekti, z visoko tehnološkimi izdelki in ljudmi, ki s svojim znanjem in inovativnostjo nadaljujejo trajnostni razvoj našega mesta in širše okolice. Zavedamo se svojih vplivov na okolje in jih zavedno in aktivno zmanjšujemo. Prav zaradi te izkušnje posledic rudarjenja nam je trajnostni razvoj v Idriji zelo blizu in zato tako aktivno ozaveščamo zaposlene na vseh lokacijah koncerna, ki imajo prav vse boljše naravne danosti okolja in okolice, kot je naša. Idrija je bila že v preteklosti v smislu trajnostnega razvoja zgodba o uspehu, prav je, da to nadaljujemo in nadgrajujemo.«

»Če se osredotočimo samo na ogljični odtis, smo za začetek potegnili črto pod dejansko stanje, da smo ugotovili, kje smo. Pripravili smo strukturo največjih porabnikov elektrike za zadnjih 10 let ter pogledali, koliko elektrike že danes proizvedemo z našimi sončnimi in hidro elektrarnami. Poleg obstoječih so v planu tudi nove. Imamo celo paletu drugih projektov, s katerimi bomo zmanjšali naš vpliv na okolje. Z učinkovitejšimi procesi, stroji in orodji zmanjšujemo rabo elektrike, količino odpadkov in emisij, kakovost povečuje proizvodno učinkovitost in zmanjšuje izmet, ponovna uporaba materialov uveljavlja krožno gospodarstvo, nadomeščanje materialov z uporabnikom in okolju manj škodljivimi pa zmanjšuje vplive na zaposlene in okolje. Vedno bolj je aktualna uporaba odpadne toplote in odpadne vode, uporabo utekočinjenega naftnega plina smo nadomestili z zemeljskim, v voznem parku službenih vozil se vztrajno povečuje delež električnih avtomobilov ...,« pripoveduje Žontova. Dodaja, da nas je zelo presenetilo, »ko smo ugotovili, da ima zelo velik vpliv na naš ogljični odtis prevoz zaposlenih na delo. Poraba goriva in s tem povezane emisije, ki nastajajo zaradi prevoza na delo, je velika.«

Še imamo prostor za napredek

Po njenem mnenju je prostora za izboljšave še veliko. Morda tudi skozi inovativnost zaposlenih. Ta je eden od družbenih vidikov trajnosti, kamor spada tudi skrb za zdravje zaposlenih in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi. Prav ta družbeni vidik trajnosti je tisti, ki je morda, ko beseda nanese na trajnost, najbolj zapostavljen. Pa ne zato, ker na tem področju ne bi imeli česa pokazati, pač pa zato, ker nam je preprosto samoumeven.

Kolektor sETup – nov član naše družine

Energetika bo v naslednjih letih odigrala ključno vlogo pri prehodu v nizkoogljično oziroma brezogljično družbo. Tega se zavedamo tudi v Kolektorju, ki je že vrsto let prisoten na energetske trgu, predvsem kot ponudnik tehnologij in kot integrator zahtevnih tehničnih rešitev. Da bi povezali vse znanje in tehnologije, ki jih imajo podjetja v koncernu s tega področja, in jih nadgradili z različnimi storitvami, kot so tržno upravljanje prožnosti, medsektorsko povezovanje (elektrika, toplota, voda ...) idr., ter končnemu kupcu ponudili celovito rešitev od zasnove do implementacije in njenega upravljanja, smo ob vstopu v leto 2021 ustanovili novo podjetje – Kolektor sETup.

Energetski sistem pred novimi izzivi in priložnostmi

Energetski sistemi so bili v preteklosti sestavljeni iz centralizirane proizvodnje – velikih elektrarn, kot so Nuklearna elektrarna Krško, Termoelektrarna Šoštanj ipd., prenosa električne energije prek prenosnega in distribucijskega sistema ter končnih uporabnikov – porabnikov elektrike. S pojavom distribuirane in nestanovitne proizvodnje iz obnovljivih virov, elektrifikacije ogrevanja (toplotne črpalke), elektrifikacije prometa (električni avtomobili) in shranjevanja energije v baterijskih hranilnikih pa se energetske sistem srečuje z novimi izzivi in priložnostmi.

Na evropski in nacionalni ravni je bilo v odgovor na te izzive sprejetih že kar nekaj smernic. **Aleš Koželjnik**, direktor podjetja Kolektor sETup, našteje nekaj glavnih – tistih, ki vplivajo na njihovo vsakdanje delo:

- Evropski zeleni dogovor, ki spodbuja naložbe v okolju prijazne tehnologije, spodbuja proces dekarbonizacije prometa in energetskega sektorja;
- Načrt za okrevanje in odpornost za Evropsko unijo, kjer je za Slovenijo na voljo dobrih 11 milijard evrov;
- Regulatorni paket Čista energija za vse Evropejce (ang. Clean Energy Package – CEP), ki govori o čisti energiji za vse Evropejce in se osredotoča

na energetske učinkovitost v stavbah, OVE, na splošno na energetske učinkovitost ter na nadgradnjo modela trga z električno energijo z vlogo t. i. neodvisnega agregatorja;

- Nacionalni Energetski in podnebni načrt – NEPN, v katerem so predstavljene nacionalne smernice na področju dekarbonizacije, proizvodnje elektrike iz OVE, energetske učinkovitosti in drugih, povezanih tem.

Cilj podjetja Kolektor sETup je postati tehnološko-storitveni partner večji, energetske potratnejši industriji pri njihovi transformaciji v nizko- oziroma brezogljično industrijo.

Po Koželjnikovih besedah se v na novo ustanovljenem podjetju osredotočajo na tri ključna področja delovanja: na tržno upravljanje prožnosti – agregatorstvo, na energetske učinkovitost in celovite energetske rešitve upravljanja ter na razvojne projekte na področju medsektorskega povezovanja. »Za stabilnost energetskega sistema ni pomembna le zadostna proizvodnja elektrike, temveč tudi prilagajanje

produkcije in odjema električne energije v realnem času. Zato v sodelovanju s Kolektor Sistehom razvijamo platformo za tržno upravljanje za zanesljivo, stabilno in hitro storitev prilagajanja odjema in proizvodnje električne energije. Prilagodljiv odjem je možno zagotavljati velikim naborom različnih virov, kot so baterijski hranilniki, dizelski agregati, enote SPTE in elektro kotli, katerih uporaba vse bolj narašča, voden odjem celotnih proizvodnih linij ipd.,« pripoveduje Koželjnik in dodaja: »Na ta način bomo pametno in ekonomsko upravičeno upravljali viške ali manke električne energije, hkrati pa še izboljšali stabilnost elektroenergetskega omrežja. Prav vloga agregatorja je za nas še posebej pomembna, saj na tem področju prihaja do največjih sprememb. Koncern Kolektor kot zelo zanesljiv ponudnik tehnoloških rešitev ima znanje in možnost povezovanja različnih tehnologij in reševanja prej omenjenih izzivov in tako na trgu ponuditi celovito rešitev upravljanja.«

Povezujemo med seboj na videz nepovezane tehnološke rešitve

Kolektor sETup pripravlja poslovne koncepte in povezuje na videz med seboj nepovezane tehnološke rešitve s tržno storitvijo upravljanja v celovite energetske rešitve upravljanja.

»Naša vizija je povezati komplementarna področja znotraj Kolektorja in s tem okrepiti sinergije ter z razvojem na področju digitalizacije, tehnoloških inovacij in energetike priti do novih, naprednih in celovitih rešitev, ki bodo pomagale pri reševanju novih energetskih, okoljskih in gospodarskih izzivov,« je jasen Koželjnik. Nudili bodo tržno konkurenčen model celostnega energetskega upravljanja v tehnološkem, ekonomskem in okoljskem pomenu, ki združuje izvajanje celostnih energetskih storitev, prilagojenih zgradbam, omrežjem, naseljem in industriji.

Zavedamo se pomena trajnostnega razvoja

Po besedah direktorja podjetja Kolektor sETup se zavedajo pomena trajnostnega razvoja, zato bodo s celovito ponudbo sodobnih energetske-okoljskih rešitev poskrbeli za zanesljive, gospodarne in okolju prijazne rešitve ter skupaj s partnerji ustvarjali nizkoogljično družbo. »Vse nove rešitve bodo v skladu z direktivami Evropske unije, nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom Slovenije in podnebno strategijo, saj bodo prispevale k povečanju deleža obnovljivih virov v končni rabi energije, izboljšanju energetske učinkovitosti, zagotavljanju zanesljive in konkurenčne oskrbe z energijo, novim zaposlitvam, podpiranju učinkovitega in konkurenčnega prehoda v podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo ter spodbujanju multidisciplinarnega razvoja.«

Trenutno imajo eno najboljših pozicij v regiji

Ekipa podjetja Kolektor sETup trenutno šteje sedem članov, se bo pa že v kratkem okrepila. »Poleg naših zaposlenih na projektih redno sodelujemo z več kot 20 posamezniki iz različnih podjetij znotraj in zunaj koncerna Kolektor. Na ta način že delno uresničujemo našo povezovalno vlogo in s tem krepimo kadrovske sinergije znotraj Kolektorja, v katerem deluje zelo veliko izjemnih strokovnjakov, ki so se pri dosedanjem delu izkazali za neprecenljive,« pravi Koželjnik.

Kolektor sETup pripravlja poslovne koncepte. V celovite energetske rešitve povezuje na videz nepovezane tehnološke rešitve s tržno storitvijo upravljanja.

Cilj podjetja Kolektor sETup je, tako Koželjnik, postati tehnološko-storitveni partner večji, energetske potratnejši industriji pri njihovi transformaciji v nizko- oziroma brezogljično industrijo. »Prepričani smo, da imamo trenutno eno izmed najboljših pozicij v regiji. Naši načrti so ambiciozni in se marsikomu zdijo težko dosegljivi, vendar z vnemo in predanostjo, ki ju vsakodnevno vlagamo v vse pore našega delovanja, verjamemo, da nam bo uspelo. Imamo pa seveda tudi določene 'skrite' želje, za katere pa upamo, da se v čim večjem obsegu uresničijo,« o načrtih pravi direktor podjetja.

Avtomobilska industrija pred velikimi izzivi

Avtonomna vožnja, novi tipi mobilnosti, elektrifikacija, zahteve po zmanjšanju emisij CO₂ ... terjajo prilagoditve avtomobilske industrije. Te so v polnem teku. Organizirali so se tudi slovenski dobavitelji avtomobilske industriji. 10 največjih članov slovenskega avtomobilskega grozda (Domel, Hidria, Iskra Mehanizmi, Kolektor, LTH Castings, SIJ Acroni TAB, Talum, TPV, Unior) je začelo skupni projekt zelene in digitalne transformacije slovenske avtomobilske industrije GREMO – GREen MObility oziroma Zelena mobilnost.

Predstavniki omenjenih slovenskih podjetij v avtomobilski dobaviteljski industriji so predsedniku vlade Janezu Janši ter ministrom in državnim sekretarjem osmih ministrstev in vladnih služb predstavili omenjeni projekt. Primarni cilj projekta GREMO je vzpostavljanje inovacijske platforme za povečanje konkurenčne sposobnosti slovenske dobaviteljske avtomobilske industrije na področju zelene mobilnosti prihodnosti in za doseganje ter utrjevanje njenih vodilnih pozicij v izbranih segmentih.

Vsebine projekta GREMO oblikovane v treh produktnih stebrih

Partnerji se bodo s celotno avtomobilsko dobaviteljsko verigo lotili velikih izzivov, ki jih prinaša zelena mobilnost prihodnosti. Vsebine projekta so oblikovali v treh produktnih stebrih: steber električnih pogonskih sistemov visoke energijske in snovne učinkovitosti, steber komponent in podpornih sklopov baterijskih sistemov ter steber lahkih materialov, zlitin in kompozitov z nizkim okoljskim odtisom. Razvijali in izdelovali bodo nove inovativne rešitve in izdelke za elektrificirano mobilnost, zanjo razvijali vrhunske proizvodne tehnologije, pospešeno uvajali napredno robotiko, avtomatizacijo in digitalizacijo proizvodnje in vseh poslovnih procesov po načelu industrije 4.0, zagotavljali rešitve krožnega gospodarstva v proizvodnih procesih ter na ta način pomembno pripomogli k zniževanju okoljskega odtisa. Pri tem

se v svojem razvoju osredotočajo na najsodobnejše inovativne rešitve za visokoenergetsko učinkovite električne pogonske sklope, napredne rešitve za shranjevanje in kreiranje električne energije ter ekstra lahke reciklabilne materiale na osnovi biomaterialov. S temi projekti bodo pomembno transformirali slovensko avtomobilsko industrijo in ji zagotovili nadaljnjo rast.

Rast panoge

Slovenski dobavitelji avtomobilski industriji že danes ustvarijo 10 odstotkov slovenskega bruto domačega proizvoda in v tujino neposredno izvozijo prek 80 odstotkov svoje proizvodnje, kar predstavlja več kot 20 odstotkov celotnega slovenskega izvoza. Projekt GREMO bo lahko omogočil rast prodaje slovenske avtomobilске dobaviteljske industrije s sedanjih treh na pet milijard evrov v letu 2030 ter 2.500 dodatnih visoko strokovnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Dodano vrednost na zaposlenega v tej za Slovenijo ključni industriji

bo povečal s sedanjih 50.000 na prek 70.000 evrov, posledično pa povečal tudi letne prispevke ter davke te skupine v proračun s sedanjih 280 na 360 milijonov evrov letno do leta 2030 in omogočil naslednji cikel skupne rasti.

Podjetja v projektu bodo za razvoj in nove zmogljivosti v prihodnjih petih letih skupaj namenila 600 milijonov evrov, od tega naj bi jih 200 prispevala država.

Osnovni cilj projekta GREMO je vzpostavljanje inovacijske platforme za povečanje konkurenčne sposobnosti slovenske dobaviteljske avtomobilске industrije na področju zelene mobilnosti prihodnosti.

Kolektor: nujni koraki za nas kot globalnega dobavitelja

Kolektor na področju mobilnosti prehaja iz ponudnika komponent v ponudnika sistemov. Ta transformacija je kompleksen organizacijski in razvojni proces, ki zahteva obsežna vlaganja v razvoj novih tehnoloških rešitev in povečanje proizvodnih ter logističnih kapacitet. Zaradi cenovnega pritiska konkurence, vse večje negotovosti in neprestanih sprememb pospešeno vlagamo v digitalno transformacijo in robotizacijo procesov. To so nujni koraki za ohranitev vloge globalnega dobavitelja v avtomobilski industriji. Razvijamo nov poslovni program elektrifikacije pomožnih pogonskih sistemov za osebna in komercialna vozila ter nišne glavne pogone na širšem področju zelene mobilnosti (npr. navtika, interna logistika). Nov poslovni program pogonskih sistemov ima za vsaj tretjino višjo dodano vrednost od programa komponent. Dolgoročno načrtujemo podvojitve vrednosti prodaje celotnega programa mobilnosti.

Po besedah predsednika uprave koncerna Kolektor **Radovana Bolka** bo Kolektor v naslednjem letu dosegel milijardo evrov prometa, od tega 400 milijonov evrov prometa v avtomobilski panogi. »Z razstavljenimi izdelki vstopamo v električno mobilnost skozi velika vrata. Pred petimi leti večine od teh izdelkov ni bilo. Predstavljajo mobilnost v najširšem pomenu, saj zajemajo vse od pogonov za navtiko (gliserje, motorne čolne), mobilnosti v industriji, kot so električni avtomatsko vodeni vozički za transport materiala po proizvodnjah do pomožnih motorjev za elektrifikacijo vozil. Gre za izjemno kompleksne izdelke z visoko dodano vrednostjo. Ti izdelki trenutno predstavljajo 10 milijonov evrov prometa, ko bo stekla proizvodnja v polnem obsegu, bodo ti izdelki predstavljali 80 milijonov evrov prometa. Ti izdelki so od nas zahtevali velike investicije in ogromno znanja. Razvijali smo jih skupaj z univerzami in drugimi partnerji. Vse našeto se lepo vklaplja v koncept projekta GREMO. Pred nami pa so še večje investicije za projekte v mobilnosti, ki zagotavljajo lepo prihodnost za Kolektor in za Slovenijo.«

Certifikat odličnosti Idrija izbrano

Z namenom povezovanja lokalnih ponudnikov in skupnega predstavljanja široke palete kakovostnih izdelkov je Zavod za turizem Idrija leta 2018 osnoval kolektivno blagovno znamko Idrija izbrano. Le-ta vključuje produkte, ki temeljijo na inovativnosti, kakovosti, tradiciji in dediščini lokalnega okolja.

V restavraciji Hotela Jožef smo dosedanji nosilki certifikata – Jožefovi dilci – dodali še dodatne jedi, ki vse izvirajo iz tradicije lokalnega okolja. Restavracija je odprta od ponedeljka do petka, potrebna pa je predhodna rezervacija. Prsrčno vabljeni na kosilo ali večerjo.

HOTEL JOŽEF

HOTEL JOŽEF, Vojkova 9A, SI 5280 Idrija, Slovenija
tel. št. 08 20 04 250
e-pošta: info@hotel-jozef.si
www.hotel-jozef.si

Jožefov kunčji file s krniškim sirom in idrijskimi žlikrofi

Smukavc in ocvirkovca

Šefov krožnik s svinjsko ribico in idrijskimi žlikrofi

Prejeli smo Michelinovo priznanje Bib Gourmand

Michelinov gastronomski vodnik je eden najbolj znanih, če ne kar najbolj znan gastronomski vodnik na svetu. Med restavracijami, ki so v njem, je tudi restavracija Hotela Jožef. Prejela je priznanje Bib Gourmand, kar pomeni dobro razmerje med ceno in kakovostjo. Letos ga je prejelo sedem slovenskih restavracij. Še en razlog več, da nas obiščete!

Certifikat Idrija izbrano zagotavlja preverjeno kakovost izbranih dobrot

KOLEKTOR